

Obyvatelé tepe jedli hodně masa a pšenice, ukazuje výzkum archeologů ZČU. Svědectví o Hedvábné cestě

12.11.2024 - Andrea Čandová | Západočeská univerzita v Plzni

Stepní oblast v dnešním Kyrgyzstánu byla po tisíciletí kontaktní zónou mezi kulturami usedlých zemědělců a světem kočovníků. Více než 20 dosud neznámých archeologických lokalit objevených s využitím dálkového průzkumu Země umožnilo určit polohu osídlení od 2. tisíciletí před naším letopočtem až do poloviny 1. tisíciletí našeho letopočtu.

„Náš archeologický odkryv se soustředil na lokalitu Ak-Žar, která byla vstupní branou do náročného vysokohorského úseku Hedvábné cesty mezi Ferganou v dnešním Kyrgyzstánu a Uzbekistánem a Tarimskou pánví v současné oblasti Sin-ťiang v Čínské lidové republice. Obchodní karavany zde musely překonat horské hřebeny přesahující až 3000 m nad mořem,“ vysvětlil vedoucí expedice Pavel Vařeka z FF ZČU. V Ak-Žaru se dochovalo celkem 7 sídlištních pahorků, takzvaných „tepe“, datovaných do doby mezi 2. stoletím před naším letopočtem až 5. stoletím našeho letopočtu. Pahorky tvořily součást rozsáhlého sídelního areálu o ploše téměř 100 hektarů. Sondáže také odhalily zástavbu jednoho z pahorků, jehož osídlení ukončil katastrofální požár.

Prostřednictvím pozůstatků vybavení jako je kuchyňská, stolní keramika a další artefakty, ale také pozůstatků potravin, vydal archeologům horizont svědectví o vysokých standardech každodenního života na Hedvábné cestě ve sledovaném období. *„Rostlinná část jídelníčku obyvatel tepe zahrnovala ječmen, pšenici a proso doplněné luštěninami a velmi bohatým sortimentem ovoce, jako byly jablka, švestky, broskve, ořechy, vinná réva a pistácie. Obrovský soubor zvířecích kostí dokládá nejen značnou konzumaci masa, ale také velký význam chovatelství dobytka v ekonomice, který doplňoval lov například kozorožců,“* popsal Pavel Vařeka.

Na úpatí pahorku objevil česko-kyrgyzský tým archeologů také pohřebiště s bohatou výbavou tvořenou zejména šperky, mincemi nebo zbraněmi. Zánik lokality datovali do období klimatické změny na prahu středověku. Místo pak využívaly kočovnické komunity jako zimoviště, a to až do nucené sovětské kolektivizace ve 20. století.

Kyrgyzské archeologické nálezy zpracovávají studenti a pracovníci univerzit přímo v polní laboratoři v Kyrgyzstánu. Následně budou uloženy v muzeu ve městě Oš. Náročné konzervace vzácných artefaktů se provádějí v Plzni, a to ve spolupráci se Západočeským muzeem.

Zpátky do České republiky se studující a vyučující vrátili na začátku listopadu. V Kyrgyzstánu strávili v průběhu roku několik týdnů. Výzkumné expedice v jižním Kyrgyzstánu podniká katedra archeologie FF ZČU už několik sezón ve spolupráci s přírodovědci z Akademie věd ČR, s Akademií věd Kyrgyzské republiky a Ošskou státní univerzitou. Do Kyrgyzstánu se archeologové plánují vrátit i příští rok.

<https://info.zcu.cz/Obyvatele-tepe-jedli-hodne-masa-a-psenice--ukazuje-vyzkum-archeologu-ZCU--Svedectvi-o-Hedvabne-ceste/clanek.jsp?id=7392>